

Aan

de Voorzitter van de Tweede Kamer der
Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA 's-GRAVENHAGE

Datum	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Bijlage(n)
14 november 2005	EZ05000539	E/EM / 5714572	

Onderwerp

Werkgelegenheidseffectrapportage wetsvoorstel 'splitsing energiebedrijven'

Op 25 oktober jl. ontving ik uw verzoek naar aanleiding van een brief van ABVAKABO FNV van 9 september jl. om een werkgelegenheidseffectrapportage uit te voeren met betrekking tot het splitsingswetsvoorstel. Bij uw verzoek is een notitie gevoegd waarin wordt ingegaan op werkgelegenheidseffecten in de energiesector die door Roland Berger Strategy Consultants zijn onderzocht.

1. Onderzoeken

Mij zijn twee onderzoeken bekend naar werkgelegenheidsontwikkelingen in de energiesector, namelijk het onderzoek van Roland Berger (hierna: RB) waar ABVAKABO FNV zich op baseert en een onderzoek van de Boston Consulting Group (hierna: BCG) dat is opgesteld naar aanleiding van de kabinetsplannen om de energiebedrijven te splitsen en dat in juli 2004 gepresenteerd is aan de Centrale Ondernemingsraad van Essent. Aan dit onderzoek refereert het Landelijk Medezeggenschapsplatform Energiebedrijven in zijn positionpaper van november 2004 (bijlage 9). Het onderzoek van RB is gelet op uw verzoek naar ik aanneem bekend. Het onderzoek van de BCG is niet in mijn opdracht uitgevoerd en kan ik u daarom niet verstrekken.

Mede naar aanleiding van deze onderzoeken hecht ik eraan een onderscheid te maken tussen de werkgelegenheidseffecten van respectievelijk liberalisering, privatisering en splitsing. Onderstaand ga ik daar op in.

2. Liberalisering

In de jaren '90 is in de Europese Unie het proces van liberalisering van de energiemarkten in gang gezet met als doel een versterking van de concurrentiekracht van de Europese

Bezoekadres	Doorkiesnummer	Telefax
Prinses Beatrixlaan 5	070 - 379 7069	070 - 379 7841

Hoofdkantoor	Telefoon (070) 379 89 11	Behandeld door
Bezuidenhoutseweg 30	Telefax (070) 347 40 81	Jaco Stremmer
Postbus 20101	Email ezpost@minez.nl	
2500 EC 's-Gravenhage	Website www.minez.nl	Verzoeken bij beantwoording van deze brief ons kenmerk te vermelden

Unie. Door liberalisering worden bedrijven gedwongen efficiënter te gaan werken wat ten goede komt aan de betaalbaarheid van energie voor afnemers. De stappen die de afgelopen jaren zijn gezet hebben inmiddels geleid tot een forse efficiëntieslag en bijbehorende welvaartswinst.¹ Er valt echter nog veel te winnen.

Verbetering van de efficiëntie van de energiesector betekent reductie van de kosten. Reductie van het personeelsbestand van de energiebedrijven is daar een onderdeel van. Roland Berger heeft laten zien dat het werkgelegenheidsniveau in de elektriciteitssector in o.a. Duitsland, het Verenigd Koninkrijk en Spanje als gevolg van de liberalisering fors is gedaald. Opvallend is tegelijkertijd dat de werkgelegenheid in de Nederlandse energiebedrijven in de afgelopen 5 jaar is gegroeid. De efficiëntie van de Nederlandse energiesector is met andere woorden in vergelijking met andere landen laag. Op basis daarvan concludeert RB dan ook, dat als de Nederlandse energiebedrijven vergelijkbaar efficiënt gaan werken als buitenlandse bedrijven een forse personeelsreductie van 40 tot 50% mogelijk is. Dat is ingrijpend voor de desbetreffende werknemers maar wel nodig om tot een concurrerende energiesector te komen. Daarbij is het van belang te beseffen dat de consument de rekening betaalt van een niet-efficiënte sector.

3. Privatisering

Op dit moment is privatisering van de Nederlandse energiebedrijven niet toegestaan. Dit betekent dat fusies met of overnames door private ondernemingen niet mogelijk zijn. Indien privatisering van de energiebedrijven mogelijk wordt, zal naar verwachting verdere internationalisering van de energiesector optreden. Dit heeft volgens RB tot gevolg dat schaalvergroting kan plaatsvinden tot een niveau waarop efficiëntieverbeteringen maximaal zijn. Dit kan volgens RB leiden tot een additionele reductie van de werkgelegenheid van 3.500 tot 4.000 werknemers.

Deze analyse van RB is consistent met de bevindingen van BCG. BCG komt namelijk tot de conclusie dat door buitenlandse overnames een werkgelegenheidsverlies zal optreden tussen de 2.000 en 3.000 fte's. Dit is inclusief de directe werkgelegenheidseffecten voor toeleveranciers.

Zowel RB als BCG merken op dat er een relatie is tussen dit werkgelegenheidseffect en de splitsing van de energiebedrijven, omdat als gevolg van splitsing privatisering mogelijk wordt gemaakt en dit weer kan leiden tot schaalvergroting. Op zichzelf is dat juist, maar ik wil in dit verband benadrukken dat de daadwerkelijke keuze om tot privatisering over te gaan bij de bedrijven en hun aandeelhouders ligt. Privatisering van de commerciële energiebedrijven na splitsing, ligt wat mij betreft wel voor de hand. Door splitsing wordt echter voorkomen dat de netten integraal mee worden verkocht.

¹ Zie bijvoorbeeld: International Energy Agency, *Lessons from liberalised electricity markets: the first ten years*, Paris, October 2005.

4. Splitsing

Het splitsingswetsvoorstel bevat op hoofdlijnen drie elementen: 1) splitsing tussen netwerken en productie, handel en levering van energie, 2) verdere verzelfstandiging van de netbeheerder doordat wettelijke taken in beginsel door de netbeheerders zelf uitgevoerd moeten worden, en 3) de overdracht van het beheer van de transportnetten naar de beheerder van het landelijk hoogspanningsnet TenneT. De implementatie van deze maatregelen vergt een grote inspanning van de energiebedrijven en zal waarschijnlijk tot een tijdelijke stijging van de werkgelegenheid leiden bij de energiebedrijven zelf alsmede bij externe adviseurs.

Met name bij kleinere energiebedrijven is het niet uitgesloten dat bepaalde (staf)functies verdubbeld moeten worden omdat er na splitsing twee bedrijven ontstaan die los van elkaar moeten opereren. Zoals in de memorie van toelichting bij het splitsingswetsvoorstel is betoogd, kan de verdere verzelfstandiging van de netbeheerder leiden tot enkele synergiënadelen en daarmee gepaard gaande extra werkgelegenheid. Daar tegenover staat een door splitsing toegenomen transparantie van de energiebedrijven die naar verwachting zal leiden tot een verdere verbetering van de efficiëntie van de beide gesplitste bedrijven. Recente splitsingen van NRE en Intergas hebben dit laten zien. Na splitsing is het ook uitgesloten via kruissubsidies werkgelegenheid in stand te houden.

Per saldo is het te verwachten directe werkgelegenheidseffect van het splitsingswetsvoorstel ongeveer neutraal. De inschatting wordt bevestigd door de analyse die BCG gemaakt heeft. In zijn onderzoek, dat met name betrekking heeft op de situatie bij Essent, concludeert BCG dat de werkgelegenheidsgevolgen van splitsing beperkt zijn en voornamelijk overplaatsing van fte's tot gevolg zal hebben.

5. Conclusies

Op grond van de mij bekende onderzoeken naar de werkgelegenheidsontwikkelingen in de energiesector kom ik tot de conclusie dat een onderscheid gemaakt moet worden tussen de gevolgen van liberalisering, privatisering en splitsing. Met name de gevolgen van liberalisering kunnen fors zijn vanwege – de beoogde – efficiëntieverbetering van de energiesector. Een verdere reductie van werkgelegenheid is te verwachten indien schaalvergroting optreedt die mogelijk wordt na privatisering. Beslissingen ten aanzien van privatisering worden echter niet door mij, maar door de energiebedrijven en hun aandeelhouders genomen. Het directe werkgelegenheidseffect als gevolg van het splitsingswetsvoorstel is naar verwachting neutraal, zo concludeer ik op basis van de onderzoeken van Roland Berger en de Boston Consulting Group.

(w.g.) mr. L.J. Brinkhorst
Minister van Economische Zaken